

SOSIALURIN

Útgevari:
FÖROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.

Box 76.

Prentsmíðjan á Meyasbreyt
TELF 1820

»Ein veiðir ikki fisk við byrsum«

Arbeidarablaðið »Daily Herald« í Bretlandi skýrvar 15. august um sjómálmálið: »Vit veiða ikki fisk við byssum!«

I greinini sigst m. a.: »1. september munu bretskeir trólarar sigla á íslensku mið vardin av størstu bretska flotadeildini, ið hevur verið har uppi síðan 1945. Átlanin er tann at taka dirið frá teimum 159.000 íbúgvunum í Íslandi og noyða teir til at falla frá átlanini at flyta sjómálm 12 mil frá landi. Um ber so á, verður skotið frá báðum síðum, væl at merkja, um ikki íslenskir tingmenn ikki noyða stjórnina at gevast á hondum. Og um okkurt óhappið verður fyrri, munu bretar koma at verða eins væl í metun á Íslandi sum Selwin Lloyd (bretska úttanríkisministerin) var í Suez. Tað er ikki velt fyrri at grava olju við byssu, og heldur er tað ikki lagaligt at veiða fisk við byssu. Men, tað sum verður gjørt við hesum atburði, er at reka alla íslensku tjóðina (sum nú er í NATO) í fangið á russum.«

Bretar veiða undir Íslandi 4,4 kg av fiski árliga uppá hvørt fólkið, men íslendingar 2604 kg.

Bretska innlovgjarnar, ið stava frá fiskivinnuni, eru bert 0,5 pst. ella 5 promillu av allari inntøku ríkisins.

Í Íslandi er fiskur og fiskaverur um 97 pst. av øllum útflutningi, í Føroyum meiri.

Hagtøl sýna, at veiðan hjá bretum undir Íslandi er um 4,4 kg uppá hvønn íbúga. Tveir triðjapartar av hesum sigast at verða veiddir uttan fyrri 12 mila markið. Ísland fiskar um 2664 kg uppá fólkið.

So er við veiðuni. Men líka stórir er munurin millum landanna útfluttin av fiski. Her er talan bara um 0,5 pst. ella 5 promillu fyrri fiski-útflutningin, meðan íslenski útflutningurin av fiski liggur um 97pst. av øllum íslensku útflutninginum.

Í Føroyum tyðir fiskiskapurin meiri uppá hvørt fólkið í oyggjunum enn hann ger í Íslandi.

Um feroingar og íslendingar fáa rætt sín á havinum (12 mila sjómálm), verður bretska imperið so sanniliga ikki at skakast til meina. Í allari tjóðarorkuni verður tað als ikki at merkjast!

Eingin samgonga

Sjálvstýrisflokkurin stillar upp. — Á fundi 3. sept. víðtøk Havnar sjálvstýrisfelag, at flokkurin skuldi stilla upp fyrri seg sjálfan til komandi val. Úrslitið av samráðingunum um samgongu við aðrar flokkar vakraði fundurin. Av tí at Klakksvikar írumburðsfelag eisini hevur víðtøk, at flokkurin eigur at stilla upp fyrri seg, má røknast fyrri givið, at flokkurin til komandi lótingsval vil hava listar frammi í øllum 7 valdomum.

Tjóðveldismenn . . .

(Frámh. frá 1. síðu.)

»Málið um at taka Landshandilin av verður at biða til ólavsøku.«

Tjóðveldismennirnir voru grammari enn so. Teir dagfestu avtøkuna:

»Føroya Løgting samtykkir, at tana einkarsola, sum Landshandilin hevur fyrri summar nýtslavorur, verður avtíkin frá 1. apríl 1953.«

Tá Javnaðarflokkurin í 1954 hevur uppskot um at seta Landshandilin aftur á stovn, fær hetta mál bert 6 atkvøður.

Bert tveir tingmenn atkvøddu ímóti hesum: Erlendur Patursson og Hanus við Høgadalsa. Hinir atkvøddu ikki.

Tá Javnaðarflokkurin í 1956 reisir málið av nýggjum, fær tað somu lagnu. Landsstýrisflokkarnir og tjóðveldið halsfevnt, tana spekulantunum, góða agentarnar og eyðræna smámannin!

Soleiðis eru landsstýrisflokkarnir, og soleiðis er teirra trúgv og hollu fylgissveinur tjóðveldisflokkurin, ið altið er at finna í hóslog við teimum, tá tað ræður um at verja stormannin og skerja livilíkindi smámannsins.

Tiðindabráv

Tvøroyri, 1. sept.
Bragdartið fyrri T.B. og góð stývna á Tvøroyri.

Ein strævin tíð fyrri T.B. Spælt alla seinastu vikur. Fyrst tveir leikir móti Hettlingum. T.B. vann stórliga báðar. Síðan tveir leikir móti Havni, fyrsti móti B 36 og síðan móti H.B. — T.B. vann eisini hesar báðar leikirnar. Hin seinasti gav felaginum Ísaffjörðarsteypin. Henda steypin hava nú tvey bæði boltfelagini H.B. og T.B. havt hvør sínar 2 ferðir. Skal spælast í 10 ár um hann. Hann, ið innanfyri hesi árin vinnur steypin oftast, verður at fáa hann til ognar.

Sunnudagurin var annars ein hin besti stevnudagurin, ið hevur verið á Tvøroyri. Væðrið var hitt allrafinasta, ið hevur verið á árinum útán at vera kvalandi heitt. Fyri uttan boltleikin var kapproður. Har vunu Hvalbingar við 10-mannafarinum »Hvalbingur« og Tvø oyrdreingir og -gentur við »Fírváldie«.

Í góða veðrinum var meginparturin av fólkinum í allari Suðuroynni á stevnu, og umframt teir báðir fótibóltslðini í Havn var eisini væl av fólki komið norðanfrá.

Thetis og sildin

Sum svar uppá fyrispurning frá blaðnum, svarar ríkisumboðsmaðurin 2. sept.:

I skrivelse af 27. august 1958 har De forespurgt om, hvorfor »Thetise« ikke i år som tidligere ar deltager i eftersøgningen efter sildestimerne.

Under henvisning hertil skal man med dele, at man i sagens anledning fra Færøernes marinedistrikt har indhentet følgende udtalelse:

»Fiskeriinspektionsskibet var i de første år efter 1950 — når særlig anmodning derom fremsattes — behjælpelig med at eftersøge silden under fregattens udførsel af vandprøvemalinger nord for Færøerne i den udstrækning, dens primære opgave at udføre fiskeriinspektionstjeneste tillod det.

Disse sildeeftersøgninger foregik på et tidspunkt, hvor det færøske sildefiskeri var i sin vorden.

Imidlertid er vandprøvemalingerne senere udført af havundersøgelsskibet »Dane«, og siden af har »Ternane«, der nu normalt ligger på sildefiskerne som hjælpeskib for de færøske fiskere i sildeonen, overtaget disse malinger.

Der har ikke været rettet anmodning til Færøernes marinedistrikt om sådan assistance, hvorfor det må formodes, at man nu har sådanne erfaringer i at finde silden, at yderligere assistance ikke er nødvendig, samt at man lægger mere vægt på inspektionsskibets tilstedeværelse ved Færøerne for udøvelse af territorialinspektion end på disse assistance i rum sø for udøvelse af sildeeftersøgninger.«

Setið lýsing tygara í
SOSIALIN

Fáa bert 27 oyra fyrri krónuna. Úrtøkan hjá feroingum, sum eru í Íslandi nú, nýn vera so sum so. Teir fáa nú bert 27 oyru fyrri krónuna, eftir teim nýggju freytunum, ið settar vóru í gildi í summar. Tað eru eisini fair, sum eru eftiri har yviri, einir 30—40 mans. Við Drottningini, sum var á Havni hósdeg in á vegg til Keypmannahavnar, komu 15 feroingar heim.

Viðmerkingar

Joannes Patursson hevur takkað fyrri sjoeverjuna og ikki fyrri trimilamarkið, ið vit tingu 1901, sigur Erlendur.

Tað er priverugt, at sonurin verjur pápan. Men góði Erlendur, eingin skina-maur, ið lesur Joannesar talu á ríkis-degi, har ið hann takkar ríkisstýrinum fyrri lógarruppskotið, innur annað enn, at hann takkar fyrri uppskotið sum tað er og hann krevur tað framt beinan vegin.

Dagblaðið gevur fiskimanni orð at finnst á P. M. Dam og tinnur í neyðini ein osannindis uppastand, at tað skal vera javnaðarmaður, sum skal hava sagt, at loysti hann frá, vildi Dam stadið nakin. Men blaðið kann ikki nevna navn á nokrum javnaðarmanni, ið hetta hevur sagt; tann javnaðarmaður finst ikki; tí eingin flokkformaður kann standa sterkari í sínum flokki í nokrum máli, enn Dam ger í sjómarsmalinum.

Húsagangir

Dagblaðið skuldi farið varisligari um húsarnar, tá tað brigslar P. M. Dam húsagangspolitikk; tí hava nakrir menn verið landinum dyrrir, eru tað fólkalokksmenn. Teir hava kostað landinum miljónir og aftur miljónir.

Sjóvinnubankin talar fyrri seg. — Og allar teir mongu fólkalokks-húsagangsflytorkunnar tala fyrri seg.

Leggia við verkfollini, ið landsstýrisflokkarnir hava eina tunga ábyrgd av, aftrat, ja, sum komin er í lag beinleiðis av niðurgongupolitikki fólkalokksins, hevur landið eftir 6—7 árum mist í minsta lagi 40—50 milj. krónur.

Hesar miljónirnar nevna teir ikki við einum orði, men tær fáu 100.000 krónurnar, ið fóru við landsins størstu fiskimannaflytorku, tær eru dagligur lesnaður í Dagblaðnum.

Er tað stórreiðarar og fólkalokksmenn, skulu teir eirast.

Er tað talan um fiskimannaflytorku, skulu tær ikki bert leggjast í sor, men við hevndarhugi og skaðarfróði nýtast sum ræðumyndir, so fiskimenn aldri skulu váða sær at seta fotur undir egð borð og sjálvir ogn sær arbeiðsamboðini — fiskiforini.

LOYSINGIN?

Er fari at loyva mær at spyrja loysingarmenn:

Er siggi at kalla í hvørjum 14. sept., at tit halda einasta vegin hjá feroingum burtur úr vanaaligu vinnulívsstöðu okkara og til at vinna 12 mila sjómálm, ið vera, at vit beinanvegin gera okkum leysar frá Danmark. Halda tit so, at tað fer at bera til aftaná hesa loysing at halda fram við útróðrinum í Grønlandi og annars at hava tær framhjá fiskirættindi, vit nú hava har uppi? Og halda tit, at tann sáttmáli, sum fólkalokksmenn og sambandsmenn gjørdur við bretar, ikki er og verður eins væl í gildi aftaná loysingina sum undan loysingini? Tað er jú ein søguligur veruleiki, at íslendingar ikki sluppu undan 1901 sáttmálanum fyrr enn í 1951, hóast teir loystu frá Danmark í 1943.

Um tit nú fáa loysing, okkara góða loysingarmenn, verður stóðan ikki tann, at vit ongá vend fáa í tapinum av okkara fiskirættindum í Íslandi, men verða framvegis skotin av haga har, at vit verða at missa okkara útróðra- og onnur fiskirættindi í Grønlandi, at vit ikki, um bretar halda fast við avreiðingini hjá sambandinum og fólkalokkinum av grunnum okkara, hava betri høvi at vinna 12 mila markið enn nú?

Eina sakliga víðgerð av hesum spurningum krevja feroysku fiskimennirnir ið hvussu er av sínum formani, loysingaroddamanninum Erlendi Paturssyni.

VALDEMAR LÜTZEN

Telf. 1020 Thorshavn.

Dýrt hevur afturhaldið verið

Hungurspolitikkur sambandsins og fólkalokksins.

Tað var øllum hugsandi monnum greitt, at vit komu at sita við stórum skipatroti aftaná heimsbardagan. — Mong av skipunum fóru av bardaga-ávum og mestiparturin av teimum, ið eftir fóru, fóru avlodað — dangur.

Hetta ásanaðu javnaðarmenn og settu tí longu í 1943 uppskot um eina fullgiggjaða endurnýggjan av fiskiflotanum.

Tá var peningur tókur, og uppskotið visir á, hvaðani hvørt einasta oyra skuldi fáast til vegar.

Uppskotið segði týðiliga og greitt, at vit eftir 3. árum skuldu endurnýggja flotan við:

- 25 nýggjum dieseltrolarum,
- 50 90-tonsa skipum,
- 50 70-tonsa skipum,
- 75 50-tonsa skipum,
- 150 20-25-30-40 tonsa bátum.

Tó verður sagt í uppskotinum, at skipatalið ætlandi kann minskast við fjóðringi ella triðringi, tá okjanin samstundis krevur nógv arbeiðsmegi á landi.

Var hetta uppskot samtykt, noydd ist eingin feroyskur fiskimaður at farið av landinum. Allir sum ein vildu havt nýggi og góð for at farið umboð á, og við hesum nýmótans fiskiambodum vildu allir fiskimenn havt líkindi til góða inntøku; men afturhaldið — sambandið og fólkalokkurin — kveistraði hesi uppskot til viks — og settu einki í staðin.

Bert eitt peti í uppskotinum varð samtykt — vinnulívsgrunnurin, ið kom at verða monnum til ómetiligt gagn, tá teir fóru undir at keypa skip sjálvir, men tverri fór hann seinri á heysin, hvat hann ikki vildi farið, um uppskot javnaðarflokksins var framt.

Úrslitið er, at fiskimenn okkara í dag enn sita farleysir — og nú hava afturhaldsflokkarnir havt buktina og báðar endarnar í heili 8 ár.

Vertin loðgu teir í, um fiskimanna familjurnar søtu svangar. Tað eru teir og teirra politikkur, ið ríkið hava okkara fiskimenn av landinum fyrri at vinna nóg mikið til matna og klædna til síns sjálvs, konu og born.

Tá tað ráddi um at hjálpa fátækum fiskimonnum til arbeiðsamboð og livilig kor, søgdu teir nei; men tá teir ætlaðu at rinda størmonnum lógtingskattin, ið teir høvdu gildið til tingið, aftur, tá atkvøddu fólkalokksmennirnir fyrri tí allir sum ein.

Fiskimenn, havið hetta í huga aftur til heystar!

Eingin rethugsandi fiskimaður er so bláoygður, at hann gevur hesum flokkum sína atkvøðu.